

18. Jamieson K. H. *Dirty Politics: Deception, Distraction, and Democracy*. – N.Y.: Oxford University Press, 1992. – X, 335 p.

19. Kendall K. E., Paine S. C. *Political Images and Voting Behavior // Candidate Images in Presidential Elections* / ed. by K. L. Hacker. – L.: Praeger, 2005. – P.19–35.

20. Kinder D. *Opinion and Action in the Realm of Politics // The Handbook of Social Psychology* / ed. by D. T. Gilbert, S. T. Fiske, G. Lindzey. – N.Y.: McGraw–Hill, 1998. – P.778–867.

21. Lakoff G. *The political mind: why you can't understand 21st-century politics with an 18th-century brain*. – New York: Viking, 2008. – x, 292 p.

22. Lakoff G., Wehling E. *The little blue book: the essential guide to thinking and talking Democratic* / George Lakoff and Elisabeth Wehling. – New York: Free Press, 2012. – x, 141 p.

23. McClellan S. *What happened: inside the Bush White House and Washington's culture of deception* / Scott McClellan. – N.Y.: Public Affairs, 2008. – XIV, 341 p.

24. McCombs M. E. *Setting the agenda: the mass media and public opinion* / Maxwell McCombs. – Cambridge, UK: Polity; Malden, MA: Blackwell Pub., 2004. – xiv, 184 p.

25. McCombs M. E., Shaw D. L., Weaver D. H. *Communication and democracy: exploring the intellectual frontiers in agenda-setting theory* / edited by Maxwell McCombs, Donald L. Shaw, David Weaver. Mahwah. – NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 1997. – xiii, 272 p.

26. Monge P. and Contractor N. *Theories of communication networks* / Peter R. Monge, Noshir S. Contractor. – Oxford; New York: Oxford University Press, 2003. – xxiv, 406 p.

27. Penn M. J., Zalesne E. K. *Microtrends: the small forces behind tomorrow's big changes* / Mark J. Penn; with E. Kinney Zalesne. – New York: Twelve, 2007. – xxi, 425 p.

28. Plasser F. *From Hard to Soft News Standards? How Political Journalists in Different Media Systems Evaluate the Shifting Quality of News* // *Harvard International Journal of Press/Politics*. – 2005. – Vol.10, No.2. – P.47–68.

29. Popkin S. L. *The reasoning voter: communication and persuasion in presidential campaigns* / Samuel L. Popkin. – Chicago: University of Chicago Press, 1994. – X, 323 p.

30. Scheufele D. A., Tewksbury D. *Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models* // *Journal of Communication*. 2007. – Vol.57, No.1. – P.9–20.

31. Shabo M. *Techniques of Propaganda and Persuasion* / Magedah E. Shabo. – Prestwick House, Inc., 2008. – 160 p.

32. Siepmann Ch. A. *Propaganda techniques* / Ch. A. Siepmann // Christenson R. M. (ed.). *Voice of the people; readings in public opinion and propaganda* [by] Reo M. Christenson [and] Robert O. McWilliams. – New York, McGraw–Hill, 1962. – P.332–340.

33. Soroka S. N. *Media, Public Opinion, and Foreign Policy* // *Harvard International Journal of Press/Politics*. – 2003. – Vol.8, No.1. – P.27–48.

34. Sussman G. *Global electioneering: campaign consulting, communications, and corporate financing* / Gerald Sussman. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers, 2005. – XIII, 263 p.

35. Swanson D. L., Mancini P. *Politics, media, and modern democracy: an international study of innovations in electoral campaigning and their consequences* / edited by David L. Swanson and Paolo Mancini. – Westport, Conn.: Praeger, 1996. – X, 288 p.

36. Tannenbaum P., Greenberg B. S., Silverman F. R. *Candidate Images // The Great Debates* / ed. by S. Kraus. – Bloomington (IN): Indiana University Press, 1962. – P.271–288.

37. Tumber H., Webster F. *Journalists under fire: information war and journalistic practices* / Howard Tumber and Frank Webster. – London; Thousand Oaks: SAGE Publication, 2006. – 187 p.

38. Wattenberg M. P. *Elections: Reliability Trumps Competence – Personal Attributes in the 2004 Presidential Election* // *Presidential Studies Quarterly*. – 2006. – Vol.36, No.4. – P.705–713.

Pavlov D. M., PhD, Associate Professor of the Department of Philosophy and Political Science of National metallurgical academy of Ukraine (Ukraine, Dnipro), dnepr_smru@ukr.net

Means of carrying out propaganda in the domestic political dimension

The article reveals the specificity of the means of political propaganda as important components of its effective implementation in the domestic political space

of the state. The author proves that the leading means of political propaganda in the domestic political space of the state are various media, which are the instance of dissemination and introduction of propaganda into the mass consciousness. The author substantiates that the success and effectiveness of this process is conditioned by the media politics, which in fact is a set of means for politicians to exercise their propagandistic influence through the media and, at the same time, the order of media functioning aimed at gaining the trust of the audience and its expansion. Therefore, the means of propaganda that allow it to spread and influence the mass audience effectively through the media can be called media politics. In turn, media-political means of propaganda can be divided into those used by politicians and those used by the media themselves. The author argues that the media political means of propaganda used by the employees of the media, are framing, priming events, indexing news, setting agenda, infotainment, image-message, personalization of politics, emotionalization, sensationalism. The media political means of propaganda that used politicians are censorship, politics, scandals, spin, use of databases of voters under constructing propagandistic strategies, formation and management of image, demonstration of personal political reliability, leadership potential, determination, competence, efficiency, honesty, education, independence, the use of myths, and the use of precise metaphors to describe political reality.

Keywords: political propaganda, technologies, media, framing, agenda setting, priming, infotainment, spin, censorship, media politics.

* * *

УДК 004.94

Партоленко І. В.,
здобувач кафедри суспільно-політичних наук,
глобалістики та соціальних комунікацій,
Університет «Україна» (Україна, Київ),
harik14@ukr.net

Вплив інформаційних технологій на політику держави

Розглянуто вплив розвитку інформаційних технологій на політику держави з точки зору сучасного політологічного аналізу. У статті проаналізовано деякі питання політики держави в контексті розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій. Також з акцентовано увагу на тому, що ІТ-технології є невід'ємною складовою забезпечення національної безпеки в інформаційній сфері.

Ключові слова: інформаційне суспільство, Інтернет, ІТ-технології, інформаційні технології, національна безпека, «кібервійна», «кібератака», «електронна війна».

Сьогодні Україна активно переживає трансформацію політичного світогляду. Однією з головних особливостей нашого часу є постійне зростання темпів створення інформації. Цей процесу цілому позитивний, однак людство зустрілось з парадоксальною, на перший погляд ситуацією, коли в умовах формування глобального інформаційного суспільства знижується загальний рівень його інформованості, а найважливішим наслідком стає поширення практики застосування ІТ-технологій.

Саме сучасні інформаційні технології не тільки наділяють суспільство фантастичними можливостями, але й створюють нові потенційні загрози для особистості, суспільства і держави, метою яких є програмування дій та поведінки особистості, суспільства загалом, шляхом проведення інформаційних війн, інформаційно-психологічних операцій, маніпуляцій з суспільною свідомістю в Інтернет мережі.

Із здобуттям незалежності Україна стала вразливою від потужного зовнішнього інформаційного впливу. Проблема впливу здійснюється шляхом застосування ІТ-технологій. На сьогодні для нашої держави ця проблема є однією з найбільш актуальних. Її слід окреслити в більш широкому контексті управління системами безпеки та оборони в складні часи, які переживає нині Українська Держава, коли кинуто виклик її існуванню як незалежної держави і коли доводиться прощатися

з багатьма ілюзіями. Одна з цих ілюзій, як зазначає О. С. Власюк стосувалася ймовірної війни з Росією. Більшість із нас відкидала цю ймовірність за принципом тотальної безпечності – «цього не може бути, бо цього не може бути ніколи» [1].

По факту, це не просто ускладнення відносин з Російською Федерацією, а розв'язання не традиційної війни на Сході держави, анексія АР Криму є яскравим свідченням цього.

Зважаючи на сучасну ситуацію в нашій державі характер російської агресії свідчать про те, що наша держава стала об'єктом застосування російських інформаційних військ, які використовують новітні ІТ-технології, що створюють загрозу для національної безпеки особливо в інформаційній сфері України. Існують великі прогалини, які мають системний та хронічний характер, але їх вирішення є необхідним та терміновим.

Відзначимо, що для цього потрібно активніше осмислювати значимість впливу ІТ-технологій на політику нашої держави, впроваджувати та використовувати їх для глибокої трансформації всіх сфер буття, адже саме вони, здатні кардинально впливати на процеси самоорганізації складних систем, розвивати новий тип суспільства.

Ми живемо в історичний момент, що, за словами М. Кастельса, «характеризується трансформацією нашої «матеріальної культури» через роботу нової технологічної парадигми, яка побудована навколо інформаційних технологій» [3].

Саме особливість трансформації інформації полягає в тому, що, незважаючи на безупинно зростаюче її використання, вона постійно нагромаджується та збільшуються, що в свою чергу стимулює розвиток і вдосконалення технології експлуатації інформаційних ресурсів – технологій нагромадження й поширення.

Слід зазначити, що в США використовують інший термін для нагромадження й поширення – це «Strategic Communication» тобто «стратегічні комунікації», але сьогодні серед американських військових спостерігається уточнення термінології сфери стратегічних комунікацій. Зокрема, в контексті збройного протиборства введені в обіг та активно використовуються такі терміни як «інформаційний простір» (Information Environment), «командирська комунікаційна синхронізація» (Commander's Communication Synchronization), «військові комунікаційні спроможності та дії» (Military Communication Capabilities and Activities), «інформаційні спроможності» (Information-related capabilities).

Загальний контекст розвитку теми стратегічних комунікацій на нашу думку, є досить простий, адже ситуація в США дуже нагадує наші реалії. Американці все більше стають об'єктом негативного інформаційного впливу через мережу Інтернету, починаючи від Росії (згадаємо вибори президента Д. Трампа) та закінчуючи міжнародними терористичними угрупованнями на зразок так званої «Ісламської держави». Тому дискусія щодо стратегічних комунікацій поступово зміщується в бік пошуку відповідей на питання щодо системних дій в інформаційному просторі.

Наприклад, в Національному університеті оборони США відбулася щорічна конференція «Cyber Weason 2017». Більшість її учасників свої виступи присвятили

не організаційно-технічним аспектам кіберзахисту, а дискусії щодо стратегічного лідерства в інформаційному просторі та розвитку спроможностей досягати в ньому мети збройного протиборства.

Не тільки для США, а й для України важливого значення набули терміни «електронна війна» чи «кібернетична війна», що ведуться абсолютно в іншому просторі, ніж традиційна війна. Для «електронної війни» характерним є інформаційний простір та його інфраструктура, яка розглядається, як засіб, ціль, та зброя для нападу. ІТ-технології використовуються для вдосконалення організаційного здійснення кібератак.

У законодавстві України визначено, що *кібератаки* – спрямовані (навмисні) дії в кіберпросторі, які здійснюються за допомогою засобів електронних комунікацій (включаючи ІТ-технології, інформаційно-комунікаційні технології, програмні, програмно-апаратні засоби, інші технічні та технологічні засоби і обладнання) та спрямовані на досягнення однієї або сукупності таких цілей у інформаційному просторі.

В умовах входження в інформаційний простір багатьох цікавить питання: який вплив інформаційних технологій на політичний процес, та на життя суспільства? Однак відповідь на нього ніхто в повному обсязі не знає. Нині телебачення, як і раніше залишається найбільш важливим засобом впливу на людину, суспільство та політичні процеси, а можливості цього інструменту досить повно вивчені [7]. Під час обговорення ролі Інтернету в політичному процесі можна стверджувати, що безсумнівно ІТ-технології дозволили полегшити поширення політичної інформації. Однак багато речей, пов'язаних з політичними процесами, поки ще складно і досить проблематично комп'ютеризувати.

Виникнення віртуальних спільнот не є міцною основою для соціальної взаємодії. Легкість отримання політичної інформації і висловлення своєї думки за допомогою нових інформаційних технологій не стимулює до активного політичного життя, а відлякує, більш того, призводить до зростання недовіри громадян до політики та зменшує інтерес до неї [8].

Але віртуальні спільноти дозволяють у більшості випадків точно визначити соціальні, демографічні, релігійні та інші характеристики особистостей, що само по собі містить інформаційну цінність.

Оскільки соціальні процеси сприяють різноманітним змінам навіть у міждержавних відносинах, відповідно віртуальні спільноти є полем нових можливостей для побудови таких відносин (люб'ювання державних інтересів), виявлення та моделювання інформаційних загроз, проведення заходів протиборства в кіберпросторі та здобування інформації, що становить інтерес для національної безпеки держави.

Розвиток інформаційних технологій має особливо деструктивний (небезпечний) характер для безпеки держави. Цей деструктивний характер виявляється, як зазначає В. В. Остроухов, у використанні інформатизації суспільства з метою масового впливу на свідомість, намаганні маніпулювати суспільною свідомістю шляхом поширення недостовірної або упередженої інформації, проведенні інформаційних війн для втручання у внутрішні справи держави як із застосуванням військової сили так і без її застосування, здійсненні економічних кіберзлочинів, обмеженні свободи слова та обмеженні

доступу громадян до потрібної інформації, моральній та духовній деградації суспільства, поширенні культури насильства, жорстокості, порнографії, комп'ютерній злочинності та комп'ютерному тероризмі. Це створює реальні та потенційні загрози національній безпеці України в економіці, політиці, науці і культурі [5].

А отже, вивчення віртуальних спільнот є одним з важливих напрямків забезпечення національної безпеки в інформаційній сфері та впровадження інформаційної політики держави.

Також ідея про те, що Інтернет повинен забезпечити безпосередню близькість громадян до влади, також дуже сумнівна. Однак це питання потребує постійного вивчення, з тим щоб через цей ефект краще зрозуміти роль IT-технологій в політичному процесі. Наприклад, електронна пошта полегшує можливість підготовки та оперативного узгодження документа, повідомлення або проекту колективного листа. Така практика широко розповсюджена серед багатьох країн: Німеччина, Данія, США, Велика Британія та ін. Наприклад, з початку 2009 р. з боку провідних країн світу (США, Німеччина, Велика Британія) та міжнародних організацій (НАТО) значно зростає зацікавленість до проблеми посилення власної кібербезпеки та розробки наступальних засобів ведення кібервійн. Це зумовлено:

- збільшенням кількості кримінальних злочинів, що вчинюються в кіберпросторі (переважно шахрайства з пластикними картками);

- посиленням проникнення інформаційних технологій у всі сфери суспільного життя, зокрема ті, що відповідають за життєдіяльність суспільства загалом (енергетика, житлово-комунальне господарство, фінанси тощо);

- посиленням уваги до наступальних можливостей кіберпростору з боку Китаю, Північної Кореї, деяких мусульманських країн.

Головний тренд у цьому процесі задає нова Адміністрація США, яка із самого початку діяльності актуалізувала проблему захисту національного кіберпростору та артикулювала бажання займати активнішу позицію щодо розвитку наступальних кібертехнологій.

Ще наприкінці квітня 2009 р. американські сенатори О. Сноу та Дж. Рокфеллер підготували законопроект 6, що надасть президенту США Б. Обамі доступ до «другої червоної кнопки», за допомогою якої він зможе у надзвичайних випадках загроз національній безпеці відключати доступ до мережі Інтернет на всій території США. Крім того, 9 липня 2009 р. сенатор К. Джилібрэнд запропонував законопроект 7, згідно з яким США зможуть співпрацювати з будь-яким урядом світу, для організації глобальної відсічі нападникам у кіберпросторі. Законопроект запроцює лише у разі підписання відповідних міжнародних угод, а поки що поширюватиметься лише на співпрацю США з найближчими союзниками, передусім Великою Британією. Крім того, з метою посилення контролю за мережею Інтернет, уряд США на 2010 р. виділив ФБР додатково 234 млн дол. США для спеціального проекту з прослуховування Інтернету (Advanced Electronic Surveillance – Going Dark) 8, насамперед спрямованого на забезпечення можливості прослуховування Інтернет-комунікаторів (наприклад, Skype) [4].

В Україні також започаткували таку практику, згідно з останнім дослідженням ООН щодо впровадження електронного урядування Україна за період з 2014 по 2016 роки поліпшила свої позиції, зайнявши 62-те місце у рейтингу, а за показником е-участі за цей же період ми взагалі піднялись із 77-ї позиції на 32-гу) та у практиці більш відкритого урядування (через збільшення використання відкритих даних) [9], чим саме створили потенціал для збільшення числа людей, які щодня беруть участь у політичній діяльності. IT-технологія створює для цього нові можливості, значно прискорює інформування населення. Один з сутнісних аспектів цього феномена – помітна роль Інтернету в глобалізації політичного процесу.

Однак не слід дивитися на Інтернет та його причетність до політичного процесу глобалізації в односторонньому порядку. Глобалізація – набагато більш широке явище, саме Інтернет є невід'ємною її частиною, що ще більш впливає на політичний процес. Інтернет дозволяє побачити деякі важливі соціальні процеси і змінює наше розуміння сучасного суспільства. Новий світ кіберпростору поки ще досить важко оцінити саме в цій частині, тому що він впливає на різні сфери життя суспільства і громадян [2].

Сьогодні спостерігається активна розробка та впровадження новітніх форм, способів і технологій інформаційно-психологічного впливу на індивідуальну, групову та масову свідомість. До таких технологій належать: ЗМІ та спеціальні засоби інформаційно-пропагандистської спрямованості; глобальні комп'ютерні мережі та програмні засоби швидкого поширення в мережах інформаційних і пропагандистських матеріалів; засоби та технології, що нелегально модифікують інформаційне середовище, на підставі якого людина приймає рішення; засоби створення віртуальної реальності; чутки, міфи і легенди; засоби підпорогового семантичного впливу; засоби генерування акустичних та електромагнітних полів. Наявність розглянутих загроз впливу IT-технологій на об'єкти інформаційної безпеки як складової національної безпеки з точки зору психології потребує створення ефективної системи психологічного захисту особистості, суспільства, держави, і заходи цієї системи повинні носити превентивний характер. В. М. Петрик [6] розглядає:

- інформаційну безпеку держави – як стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, за якого запобігається нанесення шкоди через: неповноту, невчасність і невірність інформації, що використовується;

- негативний інформаційний вплив;

- негативні наслідки застосування інформаційних технологій; несанкціоноване розповсюдження, використання і порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації;

- інформаційну безпеку суспільства – як стан захищеності соціальних груп та об'єднань від впливів щодо створення суспільної думки, маніпуляцій нею;

- інформаційну безпеку особистості – як стан захищеності особистості, різноманітних соціальних груп та об'єднань людей від впливів, здатних проти їхньої волі та бажання змінювати психічні стани і психологічні характеристики людини, модифікувати її поведінку та обмежувати свободу вибору.

Сьогодні нерідко можна почути думку про те, що всупереч утопічним уявленням Інтернет навряд чи перетворить незацікавлених, неінформованих, байдужих громадян в зацікавлених, інформованих і активних кібергромадян [8].

Відмічено, що розвиток ІТ-технологій сприяє зростанню політичної пасивності громадян, оскільки комерціалізація мережевих ЗМІ призводить до переважання розважальних ресурсів, а також збільшення обсягів інформації не обов'язково повинно підвищити компетентність громадян або дозволити їм більш глибоко осмислювати події, що відбуваються, оскільки масштаб, складність, величезна кількість інформації – все це висуває ще більш вимоги до рівня підготовки та до здібностей середнього громадянина [10].

Таким чином, в сучасних умовах розвитку ІТ-технологій важливо досліджувати і бути поінформованим що їх впливу на політико-культурну систему, реалізацію громадських проєктів, розуміти природу виникнення різних міфів про інформаційне суспільство. Щоб зрозуміти це, необхідно, крім технічної сторони, мати історичну обізнаність про конкретну країну, людей, їх життя, традиції, вподобання. І тільки усвідомивши все це, можна зрозуміти, який матеріальною силою володіють ідеї, в тому числі при формуванні підходів до застосування ІТ-технологій з метою використання їх суспільством.

Список використаних джерел

1. Власюк О. С. Матеріали до виступу на V Науково-практичній конференції «Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави» (Київ, Академія Служби безпеки України, 19 березня 2015 р.).
2. Девис Р. Сеть политики: влияние Интернета на американскую политическую систему // Актуальные проблемы Европы. Средства массовой информации и демократия в современном мире: сб. статей и рефератов. – М.: РАН ИНИОН, 2002.
3. Кастель М. Информационная эпоха. – М.: ГУ ВШЭ, 2000.
4. Ожеван М. А., Власюк О. С., Дубов Д. В. Матеріали до аналітичної довідки (Київ, НІПМБ, серпень 2009 р.).
5. Остроухов В. В. Інформаційна безпека. Основні загрози для особистісної безпеки від деструктивних інформаційних впливів / В. В. Остроухов. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/1821100136935/politologiya>
6. Петрик В. М. Щодо визначення інформаційної безпеки та її різновидів / В. М. Петрик // Форми та методи забезпечення інформаційної безпеки держави: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 13 березня 2008 р.). – К., 2008. – С.160–164.
7. Bimber V. Internet и политические коммуникации в сезон выборов: аналитическая записка факультета политических наук Калифорнийского университета в Санта-Барбаре. – Режим доступу: www.sscf.ucsb.edu/~survey1/mobilize.htm.
8. Janda K., Berry J., Goldman J. The challenge of democracy: government in America. – Boston: Houghton Mifflin Company, 1999.
9. United Nations e-Government survey. – Режим доступу: <http://workspace.unpan.org/sites/Internet/Documents/UNPAN96407.pdf>
10. Методы и средства защиты компьютерной информации. – URL: www.zo.volpi.ru/education/zki/index.p.htm

References

1. Vlasjuk O. S. Materialy do vystupu na V Naukovo-praktychniy konferentsiyi «Aktual'ni problemy upravlinnya informatsiyoyu bezpekoyu derzhavy» (Kyiv, Akademiya Sluzhby bezpeky Ukrainy, 19 bereznya 2015 r.).
2. Devis R. Set' politiki: vliyanie Interneta na amerikanskuju politicheskuyu sistemu // Aktual'nye problemy Evropy. Sredstva massovoy informatsii i demokratiya v sovremennom mire: sb. statej i referatov. – М.: РАН ИНИОН, 2002.

3. Kastel's M. Informacionnaja jepoha. – М.: ГУ ВШЭ, 2000.
4. Ozhevan M. A., Vlasjuk O. S., Dubov D. V. Materialy do analitichnoyi dovidky (Kyiv, NIPMB, serpen' 2009 r.).
5. Ostroukhov V. V. Informatsiyna bezpeka. Osnovni zahrozy dlya osobystisnoyi bezpeky vid destruktivnykh informatsiynykh vplyviv / V. V. Ostroukhov. – Rezhym dostupu: <http://pidruchniki.ws/1821100136935/politologiya>
6. Petryk V. M. Shchodo vyznachennya informatsiyoyi bezpeky ta yiyi riznovydiv / V. M. Petryk // Formy ta metody zabezpechennya informatsiyoyi bezpeky derzhavy: zbirnyk materialiv mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi (m. Kyiv, 13 bereznya 2008 r.). – К., 2008. – С.160–164.
7. Bimber V. Internet i politicheskie kommunikacii v sezon vyborov: analiticheskaja zapiska fakul'teta politicheskikh nauk Kalifornijskogo universiteta v Santa-Barbare. – Rezhym dostupu: www.sscf.ucsb.edu/~survey1/mobilize.htm.
8. Janda K., Berry J., Goldman J. The challenge of democracy: government in America. – Boston: Houghton Mifflin Company, 1999.
9. United Nations e-Government survey. – Rezhym dostupu: <http://workspace.unpan.org/sites/Internet/Documents/UNPAN96407.pdf>
10. Metody i sredstva zashhity komp'yuternoj informatsii. – URL: www.zo.volpi.ru/education/zki/index.p.htm

Partolenko I. V., candidate of the Department of Social and Political Sciences, Globalization and Social Communications, University «Ukraine» (Ukraine, Kyiv), harik14@ukr.net

Influence of information technologies on the policy of the state

The influence of the development of information technologies on the state policy in terms of modern political analysis is considered. The article analyzes some issues of state policy in the context of the development of information and computer technologies. Also, attention is paid to the fact that IT technologies are an integral part of ensuring national security in the information sphere.

Keywords: information society, Internet, IT technologies, information technologies, national security, «cyberwar», «cyberattack», «electronic warfare».

* * *

УДК 323.215«383»

Пахолук В. М.,
кандидат політичних наук,
доцент, Східноєвропейський національний
університет ім. Лесі Українки (Україна, Луцьк),
vmpakholok@gmail.com

ДЕРЖАВНІ СВЯТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Досліджено проблему використання державних свят і пам'ятних дат як ресурсу впливу на систему політичних цінностей суспільства, котрі у свою чергу є важливою складовою гуманітарної безпеки держави.

З'ясовано, що суть самого поняття «державне свято» не має єдиного усталеного вираження і може варіюватися залежно від контексту вживання. А з політико-культурної точки зору державне свято є одним із символів держави поруч із прапором, гербом, гімном, конституцією, національною валютою, знаками посадового та військового розрізнення, історичними документами, державними нагородами.

Виявлено, що святковий календар України повною мірою не виконує свого політико-виховного призначення.

Ключові слова: свято, система свят, державні символи, стратегія безпеки, пам'ятна дата, традиція.

Стабільність поступального розвитку держави значною мірою визначається типом політичної культури суспільства. Котра поєднує у собі здатність до миттєвого сприйняття та водночас повного відторгнення інноваційних елементів, і може повністю нівелювати матеріальні фактори. Домінування у політичній культурі не органічних зразків спричиняє її амбівалентність